

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Arkivsak: 24/493
Møtedato/tid: 17.09.2024 kl. 09:00 – 12:00
Møtested: Trondheim, Fylkets hus, 5.etasje, møterom Kvitstein

---

Møtet avsluttes med lunsj.

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ragnhild Ashaug på telefon 970 40 929, eller e-post: ragnhild.ashaug@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 10.09.2024

Ina Pedersen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Ashaug
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, fylkesdirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
69/24	Ny bestilling av forvaltningsrevisjon - Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet
70/24	Tilbakemelding fra fylkesdirektøren om gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organ
71/24	Ansvarsområde til hovedutvalg for beredskap, klima og miljø
72/24	Revidering av kontrollutvalgets mediestrategi
73/24	Opplæring av kontrollutvalget 17.09.2024
74/24	Innspill til kontrollarbeidet
75/24	Godkjenning av dagens møteprotokoll

Ny bestilling av forvaltningsrevisjon - Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet

---

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune	Møtedato 17.09.2024	Saknr 69/24
Saksbehandler Ragnhild Aashaug		
Arkivkode FE-217, TI-&58		
Arkivsaknr 24/435 - 2		

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet'.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge utarbeide en prosjektplan i tråd med de problemstillinger kontrollutvalget angir innen 25.11.2024

Utrykt vedlegg

[Plan for forvaltningsrevisjon](#)

Saksbakgrunn

Kontrollutvalget fattet i sak 60/24 den 27. august dette vedtaket når det gjaldt bestilling av forvaltningsrevisjon - ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet:

"Saken utsettes til neste møte.

Kontrollutvalget ber om at sekretariatet retter en henvendelse til Trondheim kommune og undersøker muligheten for samarbeid. "

Sekretariatet har vært i kontakt med sekretariatet for kontrollutvalget i Trondheim kommune om muligheten for samarbeid. Dette kan oppsummeres i to punkter:

1. Kontrollutvalget jobber med risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon. Det er så langt ikke kommet noen innspill til prosjektering eller miljøpakkesamarbeidet. Det er så langt ingen signaler som tyder på at det vil komme.
2. Dersom kontrollutvalget sender en invitasjon, så vil kontrollutvalget i Trondheim behandle prosjektplan. det kan først skje om tre til fire måneder.

Saksvurdering for nye opplysninger

Siden Trondheim kontrollutvalg foreløpig ikke har dette temaet på dagsorden, så anbefaler vi at kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon for det omtalte temaet. Et av spørsmålene er om fremdriften og gjennomføringen for prosjekter knyttet til miljøpakkesamarbeidet er innen frist og tildelt ressursramme. Kontrollutvalget kan eventuelt gjennomføre en oppfølging dersom det fremkommer informasjon om at det er forsinkelser knyttet til samarbeidet med Trondheim kommune.

Nedenfor følger saken slik den ble fremlagt på forrige møte.

Saksopplysninger fra møtet den 27. august

Fylkestinget vedtok plan for forvaltningsrevisjon, se vedtak i fylkestinget i sak 52/24. I planen er 'Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet' vedtatt som ett området det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av. Teamet er oppsummert i planen som følger:

Samferdselsavdelingen har flere store og tunge oppgaver, som innebærer betydelig risiko og vesentlighet for fylkeskommunen. Avdelingens oppgaver er knyttet til kollektivtrafikk,

transport, personmobilitet, trafikkikkerhet, fylkesveger og øvrig infrastruktur. Fylkeskommunen har forpliktet seg til å nå 0- utslippsmålet gjennom miljøpakkesamarbeidet. Det er knyttet risiko til både måloppnåelsen og gjennomføringen sett i forhold til ressursbruken.

I plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028 er følgende innfallsvinkler/problemstillinger gitt:

- Er ressursbruken bærekraftig sett i sammenheng med at fylkeskommunen skal ivareta en økonomisk handleevne, sikre tilfredsstillende veiutbygging, opprettholde veistandard, ha tilfredsstillende beredskap og samtidig nå vedtatte klimamål?
- Finnes det rutiner og gjøres det vurderinger knyttet til risiko og ansvar for valg av entreprisekontrakter (NS) i det enkelte samferdselsprosjekt?
- I hvilken grad får fylkeskommunen prosjektfinansiering gjennom miljøpakkesamarbeidet, sammenlignet med Trondheim kommune?
- Er fremdriften og gjennomføringen for prosjekter knyttet til miljøpakkesamarbeidet innen frist og tildelt ressursramme?

Innfallsvinklener/problemstillingene er ikke uttømmende.

Kontrollutvalget har totalt 6900, eller 1725 timer per år, tilgjengelig for gjennomføring av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller.

Vurdering og konklusjon

For å sikre en jevn flyt, både med tanke på bestillingene og fremleggelse av forvaltningsrevisjonene til fylkestinget, bør kontrollutvalget bestille forvaltningsrevisjon i tråd med vedtatt plan.

Kontrollutvalget må vurdere hvilke problemstillinger som ønskes belyst i denne forvaltningsrevisjonen. Kontrollutvalget står fritt til å legge til, endre eller fjerne de problemstillingene som er angitt i dette saksfremlegget. Utvalget bør ha fokus på risiko når de drøfter mulige innfallsvinkler/problemstillinger for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Om utvalget velger å bestille en forvaltningsrevisjon av dette temaet, bør utvalget be revisjonen om utarbeide en prosjektplan for å sikre at prosjektet utformes etter kontrollutvalgets ønsker.

Tilbakemelding fra fylkesdirektøren om gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organ

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

70/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/271 - 12

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar fylkesdirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Notat fra fylkesdirektøren vedrørende gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer

Saksbakgrunn

I sak 55/24 «Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet» den 10.juni, fattet kontrollutvalget dette vedtaket:

«Kontrollutvalget ber administrasjonen om en orientering for hvordan befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organ gjennomføres i henhold til krav om møteoffentlighet og kommunelovens saksbehandlingsregler.

Vedtaket ble fattet på en bakgrunn av en artikkel i Kommunal Rapport 15.04.2024 «Befaring må settes som et formelt møte» av Jan Fridthjof Bern, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Sekretariatet har mottatt en skriftlig orientering av fylkesdirektøren den 30.august.

Saksopplysninger

Befaringer må skje innenfor de rammene som kommunelovens kapittel 11 setter for møter i folkevalgte organer. Det er fordi befaringer og besøk som innbefatter informasjon kan være av interesse for senere saksbehandling. I kommunelovens § 11-2 slås det fast at folkevalgte organer behandler saker og treffer vedtak i møter.

Det er i hovedsak tre krav som settes:

1. Det må sendes innkalling til deltakelse i befaringen, og relevante saksdokumenter i saken, til medlemmene forut for befaringen (§ 11–3, første avsnitt).
2. Befaringen må settes som et formelt møte (§11 -2), og det må føres møtebok for befaringen der det fremgår hva denne omfatter og hvem som deltok, herunder om parter eller sakkyndige deltok og ga informasjon eller fremførte synspunkter knyttet til saken (§11-4).
3. Befaringen må også være åpen for presse eller andre interesserte, så lenge det ikke truffet vedtak om lukking etter kommuneloven § 11–5.

Fylkesdirektørens tilbakemelding er vedlagt. I tilbakemeldingen støtter fylkesdirektøren tolkningen om at befaringer kommer inn under det som omtales som møter i kommunelovens § 11-2.

Fylkeskommunens praksis for gjennomføringer av befaringer beskrives, og det er i hovedsak disse hovedpunktene som kommer frem:

1. Befaringer skjer i all hovedsak i tilknytting til møter som er fastsatt i møteplanen
  - a. Befaringer regnes som en obligatorisk del av møtevirksomheten, og det innkalles til møte. Dette innebærer at representantene har møteplikt. Det utbetales møtegodtgjøring/tapt arbeidsfortjeneste.

- b. Program for befaringen kunngjøres sammen med saksdokument på fylkeskommunens hjemmeside.
2. Når det skrives protokoll fra møter legges kopi av programmet inn. Fylkesdirektøren erkjenner at informasjonen om befaringer i protokollene tidvis er noe mangelfull. Administrasjonen vil framover ha fokus på mer utfyllende opplysninger om hvem som har hatt en rolle og hva det er informert om underveis i besøkene.
3. Publikum og presse har anledning til å delta. Unntaksvis kan tekniske eller sikkerhetsmessige årsaker forhindre at eksterne deltagere kan delta. Det kan være i tilfeller som f. eks forhåndsklaring på en byggeplass. Informasjon som er relevant for saker som skal behandles politisk skal gis til hele utvalgene, og være åpent tilgjengelig med mindre særskilte forhold tilsier at den må unntas offentlighet. Fylkesdirektørens oppfattelse er at de folkevalgte har samme forståelse.
4. Når utvalg får invitasjoner fra eksterne parter til besøk, befaringer eller arrangement møter enkeltpersoner eller sammen med de andre medlemmene. Fylkesdirektøren melder at dette er aktivitet som administrasjonen ikke er involvert i forberedelse eller gjennomføring av, og som ikke omfattes av fylkesdirektørens tilbakemelding.

Vurdering

I notatet fra fylkesdirektøren fremkommer det fylkeskommunens lovtolkning og praksis sett er i henhold kommunelovens kapittel 11 og intensjonene med lovgivningen.

Det er to punkter i fylkesdirektørens tilbakemelding som sekretariatet vil kommentere:

- Fylkesdirektøren opplyser at informasjonen om befaringer i protokollene tidvis er noe mangelfull. Administrasjonen vil framover ha fokus på mer utfyllende opplysninger om hvem som har hatt en rolle og hva det er informert om underveis i besøkene.
- Invitasjoner til utvalg/fylkestingsmedlemmer fra eksterne parter til besøk. Når utvalgsmedlemmer/fylkestingsrepresentanter takker ja til slike invitasjoner, møter de som enkeltpersoner eller sammen med andre. Administrasjonen deltar ikke, og fylkesdirektøren mener at dette ikke omfattes av kommunelovens kapittel 11.

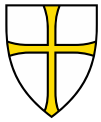
Til det første punktet så vil fylkesdirektøren ha mer fokus på å få på plass mer utfyllende opplysninger i møteprotokollen. Kontrollutvalget skal bidra til læring og forbedring, og det er dermed oppfylt når fylkesdirektøren skriver at fylkeskommunen vil forbedre rutineene når det gjelder føring av møteprotokoll for befaringer.

Når det gjelder det andre punktet så er dette i en gråsoner for hvordan kommunelovens kapittel 11 kan tolkes. Så lenge administrasjonen ikke deltar og informasjonen ikke brukes i saksforberedelse, så mener sekretariatet at fylkeskommunens praksis for invitasjoner fra eksterne parter er en grei forståelse.

Konklusjon

Fylkesdirektøren er opptatt av at administrasjonen skal etterleve bestemmelsene om offentlighet og saksbehandling, og mener at det er gode rutiner som sikrer at dette følges i forbindelse med møtegjennomføring. Sekretariatet mener at fylkesdirektørens redegjørelse viser at det stort sett er gode rutiner for møtegjennomføring når det gjennomføres befaringer, og at det arbeides med å forbedre rutineene der det er mangler.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Fra: Fylkesdirektøren
Til: Kontrollutvalget
Dato: 30.08.2024

Tilbakemelding på forespørsel vedrørende gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer

Fylkesdirektøren viser til vedtak i kontrollutvalget den 10.06.2024, sak 55/24:

«Kontrollutvalget ber administrasjonen om en orientering for hvordan befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer gjennomføres i henhold til krav om møteoffentlighet og kommunelovens saksbehandlingsregler»

I denne orienteringen gjør fylkesdirektøren rede for forståelsen av lover og regler vedrørende møteoffentlighet og saksbehandling, samt hvordan dette praktiseres ved befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organer.

Møteoffentlighet og saksbehandling i folkevalgte organer

Kommunelovens kapittel 11 regulerer saksbehandling i folkevalgte organer. Lovens § 11-2 fastslår at folkevalgte organer behandler saker og treffer vedtak i møter. I dette ligger at alle saker som behandles i de politiske utvalgene skal legges fram til drøfting og eventuelt vedtak i det aktuelle organet. Også møter hvor det ikke treffes vedtak er å anse som en del av saksbehandlingen. Dette innebærer at når organet er samlet for å få informasjon som er relevant for behandling av saker som hører inn under fylkeskommunens virksomhetsområde gjelder bestemmelsene om saksbehandling.

Befaringer er ikke spesifikt omtalt i kommuneloven. Med bakgrunn i lovens kommentarutgave og andre rettskilder forstår fylkesdirektøren det dithen at befaringer og besøk som innbefatter informasjon som kan være av interesse for senere saksbehandling faller inn under møtebegrepet.

Til møter i folkevalgte organer skal det sendes innkalling og sakliste til de valgte medlemmene, møtet skal kunngjøres på en hensiktsmessig måte og møtedokumenter skal være tilgjengelig for publikum. Videre skal det føres møtebok som skal inneholde informasjon om møtetidspunkt, møtende og fraværende medlemmer, hvilke vedtak som ble fattet og hvordan det ble votert i de enkelte sakene.

Møteoffentlighet er omtalt i § 11-5, hvor det pekes på at *«Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av denne paragrafen»*. Det beskrives deretter hvilke vilkår som må være til stede for at et utvalg skal eller kan vedta å lukke et møte.

Kapitlet om saksbehandling omtaler flere viktige forhold som angår møteavvikling, som er mindre relevante med tanke på gjennomføring av befaringer. De nevnes derfor ikke her. I den videre beskrivelsen legges det vekt på de bestemmelsene som er relevant med tanke på hva som er å anse som et møte, innkalling og møteplikt, møtebok og møteoffentlighet.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Politisk sekretariat

Befaringer for folkevalgte organer i Trøndelag

Befaringer med de folkevalgte organene skjer i all hovedsak i tilknytning til møter som er fastsatt i møteplanen.

For **fylkestingets** del er det kun i forbindelse med møtene i juni at det arrangeres befaringer, da i form av program lagt opp av den/de kommunene fylkestinget besøker.

Fylkesutvalget fastsetter en del befaringsdager når møteplan for kommende år vedtas. I tillegg legges kortere befaringer/besøk i tilknytning til møtedager hvor det også foregår ordinær saksbehandling.

Hovedutvalgene har 5 årlige samlinger (4 i 2025), hvorav deler av eller en hel dag ofte benyttes til befaringer/besøk hos aktører som er relevant for det enkelte hovedvalg sitt virksomhetsområde.

Øvrige utvalg gjennomfører i mindre grad befaringer.

Overholdelse av lovbestemmelser ved befaringene som gjennomføres

På samme måte som ved møter med ordinær saksbehandling regnes befaringer som en obligatorisk del av møtevirkomheten. Representantene har møteplikt, eventuelle forfall skal begrunnes og det kalles inn vara ved forfall. Dette gjelder uavhengig av varighet på befaringene. Det utbetales møtegodtgjøring og eventuell tapt arbeidsfortjeneste for møtende medlemmer, i tråd med gjeldende godtgjøringsreglement.

Program for befaringer kunngjøres på forhånd sammen med saksdokumenter og annen informasjon, på fylkeskommunens hjemmeside. Befaringene er kun unntaksvis relatert til konkrete saker som skal behandles politisk på det aktuelle tidspunktet, og det foreligger derfor sjeldent saksframlegg som omhandler befaringene utover det som framgår av programmet. Publikum og presse har anledning til å delta, noe som skjer fra tid til annen. Unntaksvis kan tekniske eller sikkerhetsmessige årsaker forhindre at eksterne deltakere kan inkluderes i besøk, eksempelvis på en byggeplass eller hos en organisasjon som krever forhåndsklarering av de som kommer.

Når det skrives protokoll fra møter legges kopi av programmet inn. Fylkesdirektøren erkjenner at informasjonen om befaringer i protokollene tidvis er noe mangelfull. Administrasjonen vil framover ha fokus på mer utfyllende opplysninger om hvem som har hatt en rolle og hva det er informert om underveis i besøkene. Selv om befaringene stort sett ikke er relatert til pågående politiske saker vil de ofte inkludere informasjon som kan være relevant i senere drøftinger, og dermed av interesse for andre enn utvalgsmedlemmene selv.

Fylkesdirektøren er kjent med kommunelovens bestemmelser om saksbehandling i folkevalgte organer, og er opptatt av at kravene skal følges også når det foregår befaringer av en slik art at de omfattes av lovbestemmelsene. Utvalgene får tidvis invitasjoner fra eksterne parter til besøk, befaringer eller arrangement hvor de møter enkeltpersoner eller sammen med de andre medlemmene. Dette er aktivitet som administrasjonen ikke er involvert i forberedelse eller gjennomføring av, og som dermed ikke omfattes av fylkesdirektørens tilbakemelding.

Når utvalgsmedlemmene opptrer samlet som organ på befaringer/besøk de er innkalt til gjelder de samme rutinene som administrasjonen har ved møter med ordinær saksbehandling. Det legges vekt på at informasjon som er relevant for saker som skal behandles politisk skal gis til hele

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Politisk sekretariat

utvalgene, og være åpent tilgjengelig med mindre særskilte forhold tilsier at den må unntas offentlighet. Fylkesdirektøren erfarer at de folkevalgte representantene har samme forståelse som administrasjonen av hvilken status befaringene har, og dermed betydningen av at formelle krav ivaretas og at aktiviteten er tilgjengelig for offentligheten.

Avslutning

Fylkesdirektøren er opptatt av at administrasjonen skal etterleve bestemmelsene om offentlighet og saksbehandling, og mener at det er gode rutiner som sikrer at dette følges i forbindelse med møtegjennomføring. Fylkesdirektøren vil framover ha oppmerksomhet på at informasjon om befaringer kommer framkommer tilstrekkelig av møteprotokoller

Ansvarsområde til hovedutvalg for beredskap, klima og miljø

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

71/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/271 - 13

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Hovedutvalg for beredskap m.m. fra reglement for delegering av myndighet

Utrykt vedlegg

Reglement for delegering av ansvar og myndighet mellom politiske organer og fra politiske organer til fylkesdirektøren

Saksopplysninger

Kontrollutvalget fattet i sak 27/24 den 10.juni dette vedtaket:

“Kontrollutvalget ber hovedutvalg for beredskap, klima- og natur om en orientering i oktobermøtet for å høre om deres arbeid med beredskap, og hva som er deres ansvarsområde når det gjelder beredskap. Det bes om en vurdering av grenseoppgangen mot Statsforvalteren i Trøndelag sitt ansvar for beredskap”.

Politisk sekretariat i Trøndelag fylkeskommune har kontaktet oss, og lurt på hva kontrollutvalget legger i forespørselen når det gjelder “en vurdering av grenseoppgangen mot Statsforvalteren i Trøndelag sitt ansvar for beredskap”.

Saksvurdering

I delegeringsreglementet for Trøndelag fylkeskommune er ansvarsområdet for hovedutvalg for beredskap beskrevet, og de aktuelle sidene er vedlagt. Her går det frem at hovedutvalget har en forberedende rolle, og at de ikke har noe ansvar når det gjelder selve beredskapsarbeidet.

Saken legges frem slik at kontrollutvalget kan presisere sin bestilling til orienteringen.

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

5.4.3. Hovedutvalget innstiller til fylkesutvalget/fylkestinget i følgende saker

- Overordnede strategier og planer innen samferdselsområdet
- Handlingsprogram innen hovedutvalgets arbeidsområde
- Mandat for anbud på kollektivtrafikk
- Miljøpakken - målprosess og handlingsprogram

5.5. HOVEDUTVALG FOR NÆRING OG INDUSTRI

Hovedutvalg for næring har ansvar for fylkeskommunens oppgaver knyttet til næringsutvikling.

5.5.1. Hovedutvalget fattet vedtak blant annet i disse sakene

- Næring knyttet til kulturminner
- Regionale utviklingsmidler
- myndighet til å omfordele mellom innsatsområdene, samt å bevilge økonomisk støtte til prosjekt/tiltak, i henhold til vedtatte økonomiske grenser
- Prioriteringer, drift og investeringer innen hovedutvalgets områder – innenfor økonomiske rammer fastsatt i økonomireglementet

5.5.2. Fullmakter etter særlov

Dersom avgjørelsesmyndighet ikke er lagt til andre politiske organ, har hovedutvalg for næring og industri myndighet i saker av prinsipiell karakter i henhold til følgende særlover med tilhørende forskrifter:

- Lov om Innovasjon Norge ([se hele loven](#))

5.5.3. Hovedutvalget innstiller til fylkesutvalget/fylkestinget i følgende saker

- Overordnede strategier og planer innen næringsområdet
- Handlingsplaner innen hovedutvalgets arbeidsområde

5.6. HOVEDUTVALG FOR BEREDSKAP, KLIMA OG NATUR

Hovedutvalg for beredskap, klima og natur behandler saker og ivaretar særskilt hensyn til beredskap, klima, natur, friluftsliv, vilt, innlandsfisk og internasjonalt arbeid innenfor sitt virkeområde.

5.6.1 Hovedutvalgets ansvarsområder

- Forberedende rolle
  - Areal- og samfunnsplanlegging, med spesielt fokus på beredskap, klima og natur
  - Klima, oppfølging av klimastrategi og handlingsplaner
  - Natur og naturmangfold
  - Vannforvaltning
- Saker innen landbruksområdet som omfatter totalberedskap og klima
- Trondheimsfjordprosjektet
- Viltforvaltning og forvaltning av innlandsfisk
- Kulturminneforvaltningen som har konsekvenser for beredskap og klima
- Klimavennlige anskaffelser
- Energibruk i fylkeskommunens eide og leide bygg
- Friluftsliv, hele friluftslivsområdet, alle aktiviteter og tilskuddsordninger
- Internasjonalt samarbeid: internasjonale satsinger som er relevante for beredskap, klima og natur
- Fylkeskommunens regionale klima og naturutvalg
- Saker som et overordnet organ har delegert til utvalget

5.6.2 Fullmakter etter særlov

- Vannregionmyndighet etter § 20 i forskrift om rammer for vannforvaltningen av 15.12.2006 nr. 1446 ([se hele forskriften](#))
- Myndighet til å uttale seg i saker der det skal gjøres vedtak om vern eller fredning etter § 41 i Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.06.2009 nr. 100, og til å uttale seg om forslag til verneforskrift etter § 43 ([se hele loven](#))
- Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven) av 15.05.1992 nr. 47 ([se hele loven](#))
- Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven) av 29.05.1981 nr. 38. ([se hele loven](#))
- Lov om friluftslivet (friluftsloven) av 28.06.1957 ([se hele loven](#))
- Forskrift om fylkeskommunenes oppgaver innenfor friluftslivsområdet av 30.09.2019 nr. 1310, § 3 ([se hele forskriften](#))

5.6.3 Hovedutvalget innstiller til fylkesutvalget/fylkestinget i følgende saker

- Overordnede strategier og planer innen utvalgets område
- Handlingsprogram innen hovedutvalgets arbeidsområde

5.6.4 Arbeidsform

I viktige saker innen politikkutforming kan utvalget bruke åpne høringer som arbeidsform

Revidering av kontrollutvalgets mediestrategi

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

72/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/271 - 15

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber om at sekretariatet iverksetter et arbeid med å utvikle en kommunikasjonsstrategi som beskrevet i saken.

Oppstart skjer senest på kontrollutvalget møte i november 2024.

Utrykt vedlegg

Medie- og kommunikasjonsstrategi

Reglement for kontrollutvalget

Saksopplysninger

Kontrollutvalget ba i sak 13/24 den 12.mars om at mediestrategien skulle revideres. Medie- og kommunikasjonsstrategien er fra 2018, og kan leses under lenken øverst i dokumentet. Saken settes opp til en diskusjon om slik at kontrollutvalget kan gi føringer til sekretariatet for arbeidet.

Saksvurdering

Den eksisterende medie- og kommunikasjonsstrategien bærer preg av å være en oppsummering av kontrollutvalgets oppgaver med retningslinjer for hvordan kontrollutvalget kan være synlig for innbyggere og brukere av fylkeskommunens tjenester, samt ansatte og politikere i fylkeskommunen.

Kontrollutvalget kommuniserer sitt arbeid til ulike målgrupper. En kommunikasjonsstrategi er ment å være verktøy for kontrollutvalget slik at de blir bedre i stand til å nå sine mål. Strategien skal bidra til å bevisstgjøre medlemmene på hva utvalget vil oppnå med sitt arbeid, hva som er utfordringene og hvordan budskapet bør presenteres.

Kontrollutvalgets mål for arbeidet defineres ut fra rammene for kontrollutvalgets arbeid. Det fremkommer av kommunelovens kapittel 23, forskrift for kontrollutvalg og revisjon samt kontrollutvalgets reglement (se lenke).

En strategi består av tre hovedelementer.

1. Hvordan fremstår vi overfor ulike målgrupper?
2. Hvordan ønsker vi å fremstå overfor våre målgrupper?
3. Hvordan kan vi fremstå slik vi ønsker?

Vi i sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget utvikler en kommunikasjonsstrategi ut fra hvem som er målgruppene for kontrollutvalgets arbeid, hva som kontrollutvalgets målsetting med arbeidet, og noen anbefalinger eller tiltak for de ulike målgruppene.

Vi kjenner ikke til noen kontrollutvalg som har utviklet en helhetlig kommunikasjonsstrategi, men ser at det kan ha en god nytteverdi. Vi foreslår at vi utvikler en strategi i et tett samarbeid med dere gjennom tre møter slik at vi kan gjøre avklaringer og tilpassinger underveis.

Møte 1

Vi gjennomfører en workshop om

- hvem som er målgruppene for kontrollutvalgets arbeid.
- kontrollutvalgets målsetting med arbeidet.

- hva som er utfordringene i kontrollarbeidet.

Hensikten er å finne frem til hva som skal være utgangspunktet for kommunikasjonstiltakene som velges.

Møte 2

Sekretariatet legger frem en statusvurdering med en oppstilling over det en kom frem til på forrige møte. Ut fra dette foreslår vi målene for kommunikasjonen til kontrollutvalget, forutsetningene for å nå disse målene og noen prinsipper for god kommunikasjon.

Møte 3

Ut fra grunnlaget som besluttes på møte 2 legger sekretariatet frem et forslag til en kommunikasjonsstrategi med tiltak til de ulike målgruppene.

Konklusjon

Vi i sekretariatet foreslår at det utarbeides en kommunikasjonsstrategi som omhandler kontrollutvalgets arbeid, og hvordan kommunikasjon kan bidra til at utvalget kan utføre sitt arbeid ut fra det de mener vil være beste praksis. Vi mener at det beste resultat vil oppnås om vi utvikler dette i samarbeid med utvalget, og foreslår at arbeidet gjennomføres over tre møter. Tilpasninger kan gjøres underveis.

Opplæring av kontrollutvalget 17.09.2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

73/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/508 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar opplærings sakene til orientering.

Vedlegg

Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Saksopplysninger

Disse sakene legges frem fra sekretariatet som en del av kontrollutvalget sin opplæring:

1. Webinar for kontrollutvalg 1. november
Forum for kontroll og tilsyn inviterer til webinar om «Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter»
2. Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg
Tora Aasland, Leder av kommunesektorens etikkutvalg, artikkel hentet fra NKRF sin nettside.

Kontrollutvalget kan ta sakene til orientering.

Webinar for kontrollutvalg 1. november

Fra Forum for kontroll sine nettsider. Hentet den 10.09.2024.

Webinar – «Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom øter»

Tilbakemeldingene etter FKTs fagkonferanse i juni 2024, tyder på at mange kontrollutvalgsmedlemmer ønsker mer grunnopplæring om roller og samspill. Hvordan få til tydelige roller og samspill? Hvordan kan man unngå kon ikt i kontrollutvalget? Hvordan kan enkeltmedlemmer ta initiativ?

Det er åpnet påmelding på FKTs webinar «*Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter*».

Program:

12.00 Velkommen v/styreleder Line Fusdahl og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen

12.05 Kontrollutvalgets møter – praktiske og rettslige rammer, v/Bjørn Halvor Wikasteen, K-sekretariatet

13.00 Dialogen mellom sekretariatet og kontrollutvalgets leder, case fra Vestre Toten v/Kjetil Solbrækken, Kontrollutvalgstjenester AS

13.15 «Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet» v/professor Jan F Bernt, UiB

13.30 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret, Yngve Haugstvedt, Kontrollutvalget i Vestby kommune

14.00 Slutt

Pris:

Webinaret er gratis for alle medlemmer

Prisen for andre er kr 500

Lenke til webinaret sendes ut til deltakerne et par dager før arrangementet.

Påmelding gjøres på FKT sine nettsider

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Publisert 01.09.2024

Tora Aasland, Leder av kommunesektorens etikkutvalg 2015 – 2024

Foto: Stig Weston

Tillit er avgjørende for en etisk forsvarlig forvaltning. I utgangspunktet forventes en respekt for grunnleggende lover og regler.

Vi er heldige i Norge som har et velutviklet demokrati. Det betyr at vi har systemer som kan håndtere uenighet. At Norge både er en rettsstat og et demokrati, innebærer at det er et godt forankret grunnlag for å håndtere konflikter mellom lover og regler, også i lokalpolitiske prosesser og vedtak.

Hvordan bygge og holde på tillit?

Det må være en oppgave for fellesskapet å skille mellom rett og galt, samtidig som man må tåle andres meninger og ytringer. Å finne gode løsninger er viktigere enn å tenke på hat og hevn.

Et godt lokalpolitisk grunnlag er grunnleggende kunnskap om samfunn, kultur og forvaltning. En felles forståelse av helhet og verdigrunnlag i en kommune kan utvikles og styrkes gjennom etablering av etiske retningslinjer og trening og øvelser i etiske dilemmaer og utfordringer.

De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. De gjelder både for folkevalgte og administrasjon, selv om rollene er noe ulike.

“ De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. ”

Mens administrasjonen har en lojalitet til sin organisasjon, er de folkevalgte også ombud for sine velgere, og dermed for opplevelsen av fellesskap og rettferdighet. Også den rollen må fylles på en tillitvekkende måte.

Å bygge tillit handler ikke nødvendigvis om å finne fasitsvar, men om å gjøre vurderinger opp mot lover og regler, med respekt for dem og prosessene bak. Forvaltningspraksis kan utvikles og lover kan etter hvert endres, men det må være enighet om systemene og prosedyrene for dette.

Kommunelovens formålsparagraf om tillitsskapende forvaltning krever ikke bare respekt for lover og regler, men også at det utvikles et felles verdi- og normgrunnlag. Det handler om å håndtere spennet og spenningen mellom lov og politikk. Da trengs innsikt i tema som korrupsjon, varsling og habilitet, da trengs en kartlegging og drøftinger av risikoområdene, og da trengs en egenkontroll som er åpen og tillitsskapende. For eksempel kan man gjennom dilemmatrening lære av både egne og andres feil.

Åpenhet er avgjørende for tillit. Det er viktig å utvikle åpne arbeids- og samarbeidsformer, og det er urovekkende at noen mener åpenhet kan være til hinder for å finne gode løsninger. Det kan av og til være fristende å ty til bakrommet. Åpenhet i prosesser og vedtak må ikke bli en trussel for godt politisk arbeid. Tvert imot betyr åpenhet også trygghet, og dermed et solid fundament for lokaldemokratiet.

Et medborgerpanel avslørte nylig en synkende tillit til politikerne. Et økende antall i befolkningen tror at kommunens administrasjon og politikere er der for egen vinning. Denne holdningen kan best motvirkes ved mest mulig åpenhet i de politiske prosessene.

Hva er etikk?

Enkelt sagt er etikk vitenskapen om hvordan menneskene i et samfunn skal omgås hverandre. Det innebærer en felles forståelse om hva som er rett og galt, og at man er enige om normene for samhandling. Det er til nytte for alle enkeltaktører at fellesskapet fungerer, og at man i en organisasjon som en kommune, har kommet fram til en felles forståelse av framgangsmåten for dette. Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

[«Evne og kraft til å bære»](#) (pdf) heter et debattheft fra KS. Her refereres det til bærekrafttenkingen, som er sentral i all planlegging. Viktige utfordringer for bærekrafttenkingen finnes i arealpolitikken hvor hoveddilemmaet er vern vs. vekst, eller i arbeidsgiverpolitikken med kampen om de gode fagfolkene og deres arbeidsvilkår.

Det kan ligge mye politisk press og sprengstoff i utbyggingspolitikk, hvor utbyggerrollen ikke alltid er helt klar, og hvor ekspertene kan levere viktig bakgrunn – når de da ikke etter hvert blir ansatt hos utbygger. De mest iøynefallende habilitets- og lojalitetskonfliktene ligger for eksempel i det å kombinere utbyggerrollen med det å være folkevalgt i samme kommune.

Etikken kan noe forenklet plasseres på følgende måte:

- Politikk er hva du *vil* gjøre
- Jus er hva du *kan* gjøre
- Etikk er hva *gjør* du?

Med denne innfallsvinkelen er etikken i gråsonen mellom politikk og jus, eller mellom demokratiet og regelverket.

Saker som krever spesiell etisk oppmerksomhet er plan- og byggesaker, saker som har utfordringer for miljø og bærekraft, som for eksempel arealbruk i strandsonen, og saker med maktubalanse.

Fenomenet opsjonsavtaler, dvs. at grunneier og utbygger har gjort avtale (med eller uten penger) for framtidig utbygging der hvor dagens planer ikke åpner for det, og andre saker som utfordrer åpenhet og habilitet. Tillitsbaserte ordninger kan også være utsatt dersom respekten for regelverk er forvitret.

For å styrke den demokratiske beredskapen og motvirke tendenser til manglende respekt for lover og regler, er det nødvendig med en høy bevissthet om nettopp de etiske utfordringene. Utforming og utvikling av etiske retningslinjer, både for folkevalgte og ansatte, gode, trygge og åpne rutiner for varsling, prosedyrer for motvirkning og forebygging av korrupsjon og god trening i hvordan åpenhet kan praktiseres, er forslag til hvordan kommunesektoren kan følge opp.

Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære.

Det må aldri lønne seg å ta tvilsomme snarveier eller gå bak ryggen på andre. Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære. Dette krever kunnskap, bevisstgjøring, åpenhet og kontinuerlig trening.

Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Hovedstyret i KS oppnevner hvert fjerde år [kommunesektorens etikkutvalg](#). Utvalget ble første gang opprettet i 2006, som en direkte konsekvens av korrupsjonssaken i Nedre Romerike Vannverk. Da innså man at en korrupsjonsberedskap i kommunene selv var nødvendig.

[Utvalget](#) har en bred og variert sammensetning hvor medlemmene har erfaring både fra forvaltning, etikk og media. Også erfaring fra kontroll og tilsyn er viktig.

Kontrollutvalgene er viktige aktører i kommunesektorens etiske arbeid. Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett. De er portvakter inn til et område som ikke bør være stedet for politiske omkamper. Kontrollutvalgene bør ha gode arbeidsforhold og se og bli sett. De sitter ofte inne med viktig kompetanse og erfaringsbakgrunn, og har også en god veileder i departementets [kontrollutvalgsbok](#). Kontrollutvalgene bør gå foran når det gjelder erfaringsutveksling og dialog, slik at alle aktører i organisasjonen kan se på kontrollarbeidet med respekt og tillit.

Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett.

Kommunesektorens etikkutvalg er rådgivende, og ikke i linjen for saksbehandling. Målet er å styrke etikk- og antikorrupsjonsarbeidet i kommunesektoren. Utvalget har en uavhengig og rådgivende rolle, og skal være synlige og tilgjengelige overfor kommuner, fylkeskommuner og kommunale virksomheter.

Erfaringer fra utvalgene gjennom disse årene styrker en arbeidsform hvor dialog med kommuner og fylkeskommuner er sentralt. Den beste måten å ha slik dialog på, er å reise rundt i landet, møte lokale folkevalgte og ansatte og på denne måten stimulere til etiske refleksjoner og høy bevissthet om forvaltningsetiske spørsmål.

Et av de beste hjelpemidlene som er utviklet for slike dialoger og møter, er dilemmasamlingen. Med bakgrunn i denne kan aktører med ulike roller drøfte de enkelte dilemmaene – og kanskje også bidra med dilemmaer eller vanskelige saker fra egen kommune eller fylkeskommune. Dilemmatrening er muskeltrening!

Dilemmatrening er muskeltrening!

I hele sin virksomhet har etikkutvalgene jevnlig utarbeidet veiledere og råd om etiske retningslinjer, registre og regelverk. Men har drøftet og utviklet råd om varsling, habilitet, lojalitet og åpenhet, og lagt grunnlaget for risikoanalyser og lokal beredskap. Det er utarbeidet en serie med rapporter og undersøkelser om tema som varsling og rutiner for å håndtere varsling, og om utsatte saker som arealsaker, plansaker og byggesaker. I tillegg har man et kontinuerlig samarbeid med Transparency International, ikke minst når det gjelder internasjonale oversikter over korrupsjon.

Alle rapporter og råd er tilgjengelige på KS sine nettsider under [Etikkportalen](#).

Utfordringer for kommunene

Et velfungerende lokaldemokrati skal kunne håndtere uenighet, samtidig som man hele tiden tar sikte på å finne gode fellesskapsløsninger. I disse tider, hvor lover og regler hele tiden utfordres, hvor folk i demokratiske land ikke lenger respekterer makta, er det viktigere enn noensinne å styrke den lokalpolitiske beredskap.

Åpenhet bør innebære at folk i kommuner og fylkeskommuner vet hva som skjer, og hvordan og hvorfor det skjer. Det bør være regler for gaver, roller, habilitet og særinteresser.

Etiske retningslinjer er nødvendig der hvor man er i gråsonene mellom regelverk og politikk, og man må klare balansen mellom moralisering og etiske refleksjon. Da er trening og øvelser viktige virkemidler. Etikken må på dagsorden! Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Ytringsfriheten står sterkt her i landet, ikke minst forankret i Grunnloven. Derfor må varsling ikke føre til tilsidesetting og knebling av meninger. Det må være lov å si fra, og det må være gode og objektive systemer for å ta seg av enhver varsling.

Kommunene er også arbeidsgivere og eiere. Derfor bør det være klare og kjente rutiner for spørsmål som knytter seg til arbeidstakerforhold og eierskap. Det må være et etisk rammeverk, eller etiske retningslinjer, som setter standarder for hva som forventes av folkevalgte og ansatte, også når det kommer til interessekonflikter og rollekombinasjoner.

Media har en viktig rolle, ikke minst er de der når det oppstår konflikter og uklare ansvarsforhold. Media må derfor ikke undervurderes, men aksepteres i den uavhengige rollen de har. Media kan være en god medspiller både for å avdekke uheldige forhold og for å la alle komme til orde.

Norge er ikke fri for korrupsjon eller uetisk atferd i lokalforvaltningen, men vi ligger bedre an enn de fleste andre land. La oss derfor styrke kunnskapen og bevisstheten om hvordan vi bygger og forsterker en demokratisk beredskap!

Lenke til **kontroll & revisjon** nr. 5/2024:

<https://www.nkrf.no/kontroll-og-revisjon/2024/5>

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

74/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/493 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Endring av møtedato eller lignende
- Forhold i fylkeskommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra fylkesdirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?			
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?			
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?			
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?			
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?			
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?			
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?			
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?			
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?			
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?			
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?			
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?			

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Godkjenning av dagens møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

17.09.2024

Saknr

75/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/493 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 17.09.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen går gjennom i møtet slik at protokollen er i samsvar med kontrollutvalgets oppfatning.

Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.